

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут неперервної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної
і виховної роботи

_____ Т.Іванова

« _____ » _____ 2017 р.

Система менеджменту якості

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Управління ризиками»

Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність: 073 «Менеджмент»

Спеціалізація: «Менеджмент організацій і адміністрування
(за видами економічної діяльності)»

Курс – 1,2

Семестр – 2,3

Лекції – 6 (2,4)

Екзамен – 3 семестр

Практичні заняття – 6 (-, 6)

Самостійна робота – 93 (13,80)

Усього (годин/кредитів ECTS) – 105/3.5

Контрольна робота – 3 семестр

Індекс РМ-12-073/17-3.1.7

СМЯ НАУ РП 11.02.03-01-2017

Система менеджменту якості.
Робоча програма
навчальної дисципліни
"Управління ризиками"

Шифр
документа

СМЯ НАУ
РП 11.02.03 – 01-2017

Стор.2 із 11

Робочу програму дисципліни «Управління ризиками» розроблено на основі робочого навчального плану № РМ-12-073/17 підготовки фахівців освітнього ступеня «Магістр» за спеціальністю 073 «Менеджмент» та спеціалізації «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності», робочої програми цієї дисципліни денної форми навчання, індекс РМ-6-7-16-073/17-3.1.7 затвердженої проректором з навчальної та виховної роботи 20.10.2017 р. та відповідних нормативних документів.

Робочу програму розробив:

доцент кафедри менеджменту
зовнішньоекономічної діяльності підприємств _____ І.Гращенко

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри менеджменту зовнішньоекономічної діяльності підприємств, протокол № __ від ____ 2017р.

Завідувач кафедри _____ О.Ільченко

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради Навчально-наукового інституту неперервної освіти, протокол № __ від «__» _____ 2017 р.

Голова НМРР _____ Н. Муранова

УЗГОДЖЕНО
Директор ННІНО
_____ Н. Муранова
«__» _____ 2017 р.

Рівень документа – 3б
Плановий термін між ревізіями – 1 рік
Врахований примірник

ЗМІСТ

	стор.
Вступ	4
1.Зміст навчальної дисципліни	4
1.1. . Структура навчальної дисципліни (тематичний план).....	4
1.2. Лекційні заняття, їх тематика і обсяг.....	5
1.3 Практичні заняття, їх тематика і обсяг.....	5
1.4 Самостійна (індивідуальна) робота студента, її зміст та обсяг.....	5
1.4.1 .Завдання на контрольну роботу.....	6
1.4.2. Перелік завдань для підготовки до екзамену	6
2. Навчально-методичні матеріали з дисципліни	7
2.1 Методи навчання.....	7
2.2.Рекомендована література (базова і допоміжна)	8
2.3. Інформаційні ресурси в інтернеті.....	8
3. Рейтингова система оцінювання набутих студентом знань та вмінь.....	8
3.1. Методи контролю та схема нарахування балів.....	8
Форми документів Системи менеджменту якості.....	11

Вступ

Робоча програма (РП) навчальної дисципліни є теоретичною основою сукупності знань та вмінь, що формують сучасне економічне мислення фахівця в області управління.

Основна мета викладання дисципліни «Управління ризиками» є формування у майбутніх спеціалістів знання із управління ризиками як спеціалізованого виду діяльності з урахуванням інтернаціоналізації сучасних знань.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- вивчити основи теорії ризиків і методики досліджень і оцінок ризиків;
- вивчення науково-методичних засад управління ризиками в сучасних умовах господарювання;
- засвоєння послідовності та змісту етапів управління ризиками в організації;
- оволодіння інструментарієм управління ризиками, які застосовуються у різних функціональних сферах;
- знання підходів до оцінки результативності та ефективності управління ризиками в організації;
- моделювати та прогнозувати умови зменшення та (або) уникнення ризиків, їхнього впливу на діяльність підприємств (організації), галузі, регіону;
- оцінювати прояви ефективності, ризиків та наслідків очікуваних результатів впровадження інновацій;
- активізувати творче мислення;
- набуття практичних навичок розробки заходів з метою розв'язання актуальних управлінських проблем комерційної організації.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути такі компетентності:

- Здатність розробляти та оцінювати ризики підприємства, використовувати методи моніторингу ризиків для забезпечення стійкого розвитку організації
- Вміти узагальнювати результати наукових досліджень і практики з управління ризиками;
- Здатність проводити управлінську й економічну діагностику проблем на підприємстві та обирати відповідні методи управління ризиками;
- Володіти основними прийомами та методами управління ризиками у різних функціональних сферах; методами оцінки результативності та ефективності ризикозахищеності організації;

Навчальна дисципліна «Управління ризиками» базується на знаннях таких дисциплін, як: «Методологія і організація наукових досліджень», «Публічне адміністрування» та є основою для вивчення таких дисциплін, як: «Управління інноваційними проектами», «Менеджмент безпеки підприємств».

1. Зміст навчальної дисципліни

1.1. Структура навчальної дисципліни (тематичний план).

№ п/п	Назва теми	Обсяг навчальних занять(год.)			
		Усього	Лекції	Практ. заняття	СРС
Модуль №1 «Управління ризиками»					
2 семестр					
1.1	Функціонування фірм в умовах невизначеності та ризику	7	1	-	6
1.2	Ризик та його різновиди. Класифікація ризиків	8	1	-	7
Усього за 2 семестр		15	2	-	13
3 семестр					
1.3	Якісний та кількісний аналіз економічного ризику	13	-	1	12
1.4	Методи кількісної оцінки ступеня ризику: статистичний метод; метод аналізу доцільності витрат; метод експертних оцінок.	13	-	1	12
1.5	Методи кількісної оцінки ступеня ризику: аналітичний метод; метод використання аналогів. Комплексна оцінка ризиків.	14	1	1	12
1.6	Характеристика виробничих, маркетингових та фінансових ризиків	14	1	1	12
1.7	Методи управління економічними ризиками	14	1	1	12
1.8	Управління фінансовими ризиками	14	1	1	12
1.9	Контрольна робота	8	-	-	8
Усього за 3 семестр		90	4	6	80
Екзамен					
Усього за модулем № 1		105	6	6	93
Усього за навчальною дисципліною		105	6	6	93

1.2. Лекційні заняття, їх тематика і обсяг

п/п	Назва теми	Обсяг навчальних занять(год.)	
		Лекції	СРС
Модуль №1 « Управління ризиками »			
2 семестр			
1.1	Функціонування фірм в умовах невизначеності та ризику	1	3
1.2	Ризик та його різновиди. Класифікація ризиків	1	3
Усього за 2 семестр		2	6
3 семестр			
1.3	Якісний та кількісний аналіз економічного ризику	-	6
1.4	Методи кількісної оцінки ступеня ризику: статистичний метод; метод аналізу доцільності витрат; метод експертних оцінок.	-	6
1.5	Методи кількісної оцінки ступеня ризику: аналітичний метод; метод використання аналогів. Комплексна оцінка ризиків.	1	6
1.6	Характеристика виробничих, маркетингових та фінансових ризиків	1	6
1.7	Методи управління економічними ризиками	1	6
1.8	Управління фінансовими ризиками	1	6
Усього за 3 семестр		4	36
Усього за модулем № 1		6	42
Усього за навчальною дисципліною		6	42

1.3. Практичні заняття, їх тематика і обсяг

п/п	Назва теми	Обсяг навчальних занять(год.)	
		Практичні заняття	СРС
Модуль №1 « Управління ризиками »			
2 семестр			
1.1	Функціонування фірм в умовах невизначеності та ризику	-	3
1.2	Ризик та його різновиди. Класифікація ризиків	-	4
Усього за 2 семестр		-	7
3 семестр			
1.3	Якісний та кількісний аналіз економічного ризику	1	6
1.4	Методи кількісної оцінки ступеня ризику: статистичний метод; метод аналізу доцільності витрат; метод експертних оцінок.	1	6
1.5	Методи кількісної оцінки ступеня ризику: аналітичний метод; метод використання аналогів. Комплексна оцінка ризиків.	1	6
1.6	Характеристика виробничих, маркетингових та фінансових ризиків	1	6
1.7	Методи управління економічними ризиками	1	6
1.8	Управління фінансовими ризиками	1	6
Усього за 3 семестр		6	36
Усього за модулем № 1		6	43
Усього за навчальною дисципліною		6	43

1.4 Самостійна робота студента, її зміст та обсяг

№ п/п	Зміст самостійної роботи студента	Обсяг СРС(годин)
2, 3 Семестр		
1.	Підготовка до лекційних занять	42
2.	Підготовка до практичних занять	43
3.	Виконання та захист контрольної роботи	8
Усього за навчальною дисципліною		93

1.4.1 Завдання на контрольну роботу

Контрольна робота (КР) з дисципліни виконується в третьому семестрі, відповідно до затверджених в установленому порядку методичних рекомендацій, з метою закріплення та поглиблення теоретичних знань та вмій студента в практичних аспектах дисципліни «Управління ризиками».

Конкретна мета КР міститься у здійсненні дослідження особливостей цілісного уявлення щодо здійснення розрахунків ефективності діяльності компаній та оцінювання і аналіз пропонованих проєктів.

Контрольна робота складається з теоретичної частини. Теоретична частина має вигляд питань, пошук відповідей на які сприятиме більш якісному засвоєнню студентами знань з дисципліни «Управління ризиками».

Виконання, оформлення та захист контрольної роботи здійснюється студентом в індивідуальному порядку відповідно до методичних рекомендацій.

Час, потрібний для виконання контрольної роботи, – до – 8 годин самостійної роботи

Тематика контрольних робіт

1. Характеристики ризиків і причини їх виникнення. Суб'єкт, об'єкт, джерело ризиків.
2. Характеристики ситуацій невизначеності та ризику. Процедури прийняття управлінських рішень в умовах невизначеності.
3. Зовнішні та внутрішні фактори ризиків. Економічна інтерпретація функції (кривої) ризику.
4. Сутність оперативного, тактичного та стратегічного ризик-менеджменту.
5. Характеристики ризиків макросередовища підприємства і засоби їх зниження.
6. Характеристики ризиків мікросередовища підприємства і засоби їх зниження.
7. Характеристики ризиків внутрішнього середовища підприємства і засоби їх зниження.
8. Аналіз класифікацій ризиків.
9. Сутність якісного та кількісного аналізу ризиків.
10. Статистичний метод кількісних оцінок ступеня економічного ризику.
11. Оцінка ступеня ризику методом аналізу доцільності витрат.
12. Сутність та особливості застосування методів експертних оцінок економічного ризику.
13. Сутність та особливості застосування аналітичного методу оцінки економічного ризику.
14. Сутність та особливості застосування методу аналогів оцінки економічного ризику.
15. Сутність та особливості застосування комплексної оцінки економічного ризику.
16. Види і характеристики виробничих ризиків, шляхи їх зниження.
17. Сутність логістичних ризиків та їх міжнародна класифікація, шляхи їх зниження.
18. Сутність і характеристики маркетингових ризиків, шляхи їх зниження.
19. Сутність і характеристики фінансових ризиків, шляхи їх зниження.
20. Сутність і характеристики страхових ризиків, шляхи їх зниження.
21. Сутність і характеристики депозитних ризиків, шляхи їх зниження.
22. Сутність і характеристики лізингових ризиків, шляхи їх зниження.
23. Сутність і характеристики видів ризиків різних організаційно правових форм господарювання, шляхи їх зниження.
24. Сутність і характеристики інвестиційних ризиків, шляхи їх зниження.
25. Сутність і характеристики інноваційних ризиків, шляхи їх зниження.
26. Напрями і заходи зниження рівня економічних ризиків підприємства.
27. Сутність управління ризиками в діяльності підприємства.
28. Класифікація та характеристика методів оцінки економічних ризиків.
29. Оцінки ризиків інвестиційних проєктів.
30. Оцінки ризиків інноваційних проєктів.

1.4.2. Перелік завдань на екзамен

1. Сутність економічного ризику і причини його виникнення.
2. Об'єкт, суб'єкт і джерело ризику.
3. Вплив зовнішніх і внутрішніх факторів на рівень економічного ризику.
4. Характеристика функцій ризику.
5. Економічна інтерпретація кривої економічного ризику.
6. Характеристика можливих ризиків макросередовища господарювання фірми. Шляхи зниження ризиків.
7. Характеристика можливих ризиків мікросередовища господарювання фірми. Шляхи зниження ризиків.
8. Характеристика можливих ризиків внутрішнього середовища фірми. Шляхи зниження ризиків.
9. Загальна класифікація ризиків. Їх характеристика.

10. Сутність принципів аналізу економічного ризику.
11. Завдання стратегічного управління фірмою в умовах невизначеності і ризику.
12. Якісний і кількісний аналіз економічного ризику.
13. Статистичний метод оцінки ступеня економічного ризику.
14. Оцінка ступеня ризику методом аналізу доцільності витрат.
15. Сфера застосування методів експертних оцінок економічного ризику.
16. Аналітичний метод оцінки економічного ризику.
17. Застосування методу аналогів для оцінок економічного ризику.
18. Комплексна оцінка економічних ризиків.
19. Характеристика і види виробничих ризиків.
20. Сутність транспортних ризиків і їх міжнародна класифікація.
21. Сутність маркетингового (реалізаційного) ризику. Збутові ризики.
22. Маркетингові ризики взаємодії з контрагентами і партнерами в процесі організації виробництва продукції.
23. Маркетингові ризики взаємодії з контрагентами і партнерами в процесі реалізації продукції.
24. Сутність фінансових ризиків.
25. Ризики, пов'язані з купівельною спроможністю грошей.
26. Ризики непередбачених витрат на виробництво.
27. Інвестиційні ризики.
28. Оцінка доцільності інвестицій в умовах ризику методом еквівалента упевненості.
29. Оцінка доцільності інвестицій в умовах ризику методом аналізу чутливості реагування.
30. Вибір стратегії розвитку фірми в умовах ризику за допомогою дерева рішень.
31. Напрями і заходи зниження рівня економічних ризиків фірми.
32. Організація управління економічними ризиками фірми.
33. Обґрунтування методів аналізу невизначеності та інвестиційними ризиками.
34. Управління та оцінка ризиків інвестиційних проєктів.
35. Система ризиків в інноваційній підприємницькій діяльності: їх склад та управління ними.
36. Управління проєктними ризиками на підприємствах сфери послуг.
37. Інноваційні ризики та методи їх подолання.
38. Управління ризиками в організаціях зовнішньоекономічної діяльності.
39. Управління інвестиційними ризиками підприємства
40. Основні підходи до вибору та обґрунтування стратегії управління ризиком.
41. Аналіз сильних і слабких сторін системи управління ризиками.
42. Формування стратегії управління економічними ризиками.
43. Використання чистих стратегій як засобу управління економічним ризиком.
44. Змішані стратегії та особливості їх використання в управлінні економічними ризиками підприємства.
45. Використання матричного методу для обґрунтуванні стратегії управління економічними ризиками.
46. Методи вибору оптимальних стратегій управління економічними ризиками.
47. Формування стратегії управління ризиком.
48. Аналіз ризику.
49. Взаємозв'язок прибутку і ризику в діяльності підприємства.
50. Зони та рівні ризику, їх особливі характеристики.
51. Ризик позиція підприємства та особливості її прояву в діяльності підприємства.
52. Урахування невизначеності в аналізі економічних ризиків.
53. Стратегія і тактика управління ризиками.
54. Формування системи управління ризиком на підприємстві.
55. Вплив зовнішнього оточення підприємства на мінімізацію економічних ризиків.
56. Диверсифікація як засіб мінімізації економічного ризику.
57. Основні форми профілактики ризиків на підприємстві.
58. Організаційні методи мінімізації економічного ризику.
59. Економічні методи мінімізації ризику.
60. Хеджування як метод мінімізації ризику.

2. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Методи навчання

З метою активізації процесу навчання під час лекцій та практичних занять використовуються методи креативної дискусії, «альтернативних груп», «круглого столу», презентація, робота в малих групах тощо.

2.2. Список рекомендованих

Базова література

1. Азаренкова Г. М. Аналіз моделювання і управління ризиком (в схемах та прикладах) : навч. посіб. / Г. М. Азаренкова. – Львів : Новий світ-2000, 2011. – 240 с.
2. Андреева Т. Є. Ризик у ринковій економіці : навч. посіб. / Т. Є. Андреева, Т. Е. Петровська. – Х. : Бурун Книга, 2005. – 128 с.
3. Донець Л. І. Економічні ризики та методи їх вимірювання : [навч. посіб.] / Л. І. Донець. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 312 с.
4. Івченко І. Ю. Моделювання економічних ризиків і ризикових ситуацій : навч. посіб. / І. Ю. Івченко. – К. : ЦУЛ, 2007. – 344 с.
5. Кондрашихін А. Б. Теорія та практика підприємницького ризику (Авторизований доступ) : навч. пос. / А. Б. Кондрашихін, Т. В. Пепа. – К. : ЦУЛ, 2009. – 224 с.
6. Клименко С. М. Обґрунтування господарських рішень та оцінка ризиків : навч. метод. посіб. для сам. вивч. дисц. / С. М. Клименко, О. С. Дуброва. – К. : КНЕУ, 2006. – 188 с.
7. Кузьмін О. Є. Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків : навч. посіб. / О. Є. Кузьмін, Г. Л. Вербицька, О. Г. Мельник. – Львів : Нац. ун-т «Лівівська політехніка», 2008. – 212 с.

Допоміжна література

8. Лук'янова В. В. Економічний ризик : навч. посіб. / В. В. Лук'янова, Т. В. Головач. – К. : Академвидав, 2007. – 464 с.
9. Останкова Л. А. Аналіз, моделювання та управління економічними ризиками : навч. посіб. / Л. А. Останкова, Н. Ю. Шевченко. – К. : ЦУЛ, 2011. – 256 с.
10. Чорноморченко Н. В. Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків : навч.-метод. посібник для сам. вивчення дисц. / Н. В. Чорноморченко, І. С. Іванова, Н. С. Приймак. – Львів : Магнолія-2006, 2010. – 260 с.
11. Шегда А. В. Ризики в підприємстві: оцінювання та управління : навч. посіб. / А. В. Шегда, М. В. Голованенко ; за ред. А. В. Шегди. – К. : Знання, 2008. – 271 с.
12. Гранатуров В.М. Экономический риск. Сущность, методы измерения, путиснижения./ В.М. Гранатуров – М.: Дело и Сервис, 2010. – 208 с.
13. Балдин К.В., Воробьев С. Н. Модели и методы управления рисками в предпринимательстве./ К.В. Балдин, С.Н. Воробьев – М.: МПСИ, МОДЭК, 2009. – 432 с.

2.3. Інформаційні ресурси в інтернеті

2.3.1 mzdep.kaf@gmail.com

3. Рейтингова система оцінювання набутих студентом знань та вмінь

Оцінювання окремих видів виконаної студентом навчальної роботи та набутих знань та вмінь здійснюється в балах відповідно до табл. 3.1.

Таблиця 3.1

Оцінювання окремих видів навчальної роботи студента

Вид навчальної роботи	2, 3 семестр		Мах кількість балів
	Модуль № 1		
	Мах кількість балів		
Відповіді на практичних заняттях (8б.*3 зан.)	24 (сумарна)		
Виконання та захист контрольної роботи	30		
Усього за модулем № 1	54		
Екзамен			46
Усього за 2, 3 семестр			100

3.2. Виконаний вид навчальної роботи зараховується студенту, якщо він отримав за нього позитивну оцінку за національною шкалою відповідно до табл. 3.2, табл. 3.3.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни "Управління ризиками"	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 11.02.03 – 01-2017
		Стор.9 із 11	

Таблиця 3.2

Відповідність рейтингових оцінок за окремі види навчальної роботи
у балах оцінкам за національною шкалою

Вид навчальної роботи		Оцінка за національною шкалою
Відповіді на практичних заняттях	Виконання та захист контрольної роботи	
Оцінка у балах		
8	27-30	Відмінно
6-7	23-26	Добре
5	18-22	Задовільно
менше 5	менше 18	Незадовільно

Таблиця 3.3

Відповідність рейтингових оцінок за виконання та захист контрольної роботи у балах
оцінкам за національною шкалою

Критерій рейтингової оцінки			Оцінка за національною шкалою
Логічність, послідовність, повнота висвітлення теми та вміння працювати з літературою (бал.)	Виконання індивідуального завдання відповідно до варіанту (бал.)	Захист контрольної роботи (бал.)	
5	5	18-20	Відмінно
4	4	15-17	Добре
3	3	12-14	Задовільно
менше 3	менше 3	менше 12	Незадовільно

3.3. За активну роботу під час практичного заняття (наприклад, доповнення до відповіді), творчий підхід до виконання та оформлення контрольної роботи студент може отримати додатково до 5 заохочувальних балів за модуль.

За виконання та подачу контрольної роботи поза встановлений термін студенту можуть бути нараховані штрафні бали (до 5 балів за модуль).

3.4. Сума рейтингових оцінок, отриманих студентом за окремі види виконаної навчальної роботи, становить поточну модульну рейтингову оцінку у балах, яка перераховується в оцінку за національною шкалою (табл. 3.4).

Таблиця 3.4

Відповідність поточних модульних рейтингових оцінок у балах оцінкам за національною шкалою

Оцінка у балах	Оцінка за національною шкалою
49-54	Відмінно
41-48	Добре
33-40	Задовільно
менше 33	Незадовільно

3.5. Якщо студент успішно (з позитивними за національною шкалою оцінками) виконав усі передбачені в модулі види навчальної роботи, то він допускається до виконання екзаменаційного завдання. Екзаменаційне завдання виконується в письмовій формі і зараховується студенту, якщо він отримав за нього позитивну оцінку за національною шкалою та шкалою ECTS відповідно до табл.3.5.

Сума поточної модульної рейтингової оцінки у балах та екзаменаційної оцінки становить підсумкову семестрову рейтингову оцінку, яка перераховується в оцінках за національною шкалою та шкалою ECTS (таб.3.6).

Студент допускається до виконання завдання на екзамен, якщо він набрав не менше 33 балів (табл. 3.4.).

3.6. Завдання на екзамен містить теоретичні питання, які охоплюють матеріал дисципліни відповідно до робочої навчальної програми.

З метою забезпечення об'єктивності оцінок завдання на екзамен здійснюється в письмовій формі протягом двох навчальних годин.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни "Управління ризиками"	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 11.02.03 – 01-2017
		Стор.10 із 11	

Таблиця 3.5

Відповідність рейтингових оцінок на екзамен у балах оцінкам
за національною шкалою та шкалою ECTS

Оцінка у балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
42-46	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
38-41	Добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
35-37		C	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
31-34	Задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
28-30		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
1–27	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)

3.7. Забороняється перескладання підсумкової семестрової рейтингової оцінки з метою її підвищення.

3.8. У випадку відсутності у студента позитивних рейтингових оцінок (за виконання окремих видів навчальної роботи, поточної модульної, залікової), він вважається таким, що має академічну заборгованість.

3.9. При складанні академічної заборгованості студент повинен виконати усі завдання, які необхідні для отримання позитивної поточної модульної рейтингової оцінки, а також виконати завдання на екзамен.

При повторному виконанні завдання на екзамені максимальна величина екзаменаційної рейтингової оцінки, яку може отримати студент, дорівнює оцінці «В» за шкалою ECTS та певній кількості балів, яку визначає викладач відповідно до табл. 3.5.

3.10. У випадку отримання незадовільної екзаменаційної рейтингової оцінки студент повинен повторно виконати завдання на екзамен в установленому порядку. При повторному виконанні завдання на екзамен максимальна величина екзаменаційної рейтингової оцінки, яку може отримати студент, дорівнює оцінці «В» за шкалою ECTS та певній кількості балів, яку визначає викладач відповідно до табл. 3.5.

3.11. У випадку відсутності студента на семестровому екзамені або під час виконання екзаменаційного (модульного) завдання з будь-яких причин проти його прізвища у колонці «Екзаменаційна (залікова) рейтингова оцінка» заліково-екзаменаційної відомості робиться запис «Не з'явився» або «Не допущений», а у колонці «Підсумкова семестрова рейтингова оцінка» – «Не атестований».

3.12. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка (табл.3.6) заноситься до залікової книжки, наприклад, так: **92/Відм./А, 87/Добре/В, 79/Добре/С, 68/Задов./D, 65/Задов./Е** додатку до диплома.

Таблиця 3.6

Відповідність підсумкових семестрових рейтингових оцінок у балах оцінкам за
національною шкалою та шкалою ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82–89	Добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
75–81		C	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
67–74	Задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60–66		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35–59	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1–34		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

(Ф 03.02–01)

АРКУШ ПОШИРЕННЯ ДОКУМЕНТА

№ прим.	Куди передано (підрозділ)	Дата видачі	Прізвище, ім'я та по батькові отримувача	Підпис отримувача	Примітки

(Ф 03.02–02)

АРКУШ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ДОКУМЕНТОМ

№ з/п	Прізвище, ім'я та по батькові	Підпис ознайомленої особи	Дата ознайомлення	Примітки

(Ф 03.02–03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

Номер	Номер/сторінки (пункт)				Підпис особи, що внесла зміну	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	зміненого	заміненого	нового	анульованого			

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				
Узгоджено				